

Рябчикова Д.А.,
студентка
Тур Н.В.
студентка
Науковий керівник – Цветнова О.В.
старший викладач
Донецький національний технічний університет

РОЗВИТОК ГАЛУЗІ СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

На сучасному етапі розвитку економіки великої необхідності набуває побудова адекватної системи страхування, яка б стала надійним захистом для юридичних і фізичних осіб від матеріальних втрат, спричинених стихійним лихом, нещасним випадком чи іншими ризиковими обставинами.

Метою даної роботи є аналіз та оцінка страхової галузі в Україні в цілому, визначення проблем на страховому ринку та розробка пропозицій щодо вирішення цих проблем.

Проблемам дослідження специфіки діяльності страхового ринку та виявленню тенденцій його розвитку присвячені праці багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених. Значний внесок у висвітлення особливостей функціонування страхового ринку України внесли вітчизняні вчені: В.Д. Базилевич, Н.М. Внукова, М.М. Александрова, О.О. Терещенко, Л.М. Горбач, О.Д. Заруба, С.С. Осадець. Виявленню впливу фінансової кризи на страхування присвятили свої праці М.В. Мних, О.О. Гаманкова, О.В. Козьменко та інші.

Осадець С. С. трактує поняття «страховий ринок» наступним чином: «Страховий ринок – це сфера грошових відносин, де об'єктом купівлі-продажу виступає специфічна послуга – страховий захист, формується пропозиція і попит на неї» [3].

В Україні періодом створення страхового ринку вважають початок 90-х років. Саме тоді виникли перші приватні страхові компанії. Серед них: «Омета-Інстер», «Ризик», «Скайд», «Саламандра», «Скайд-вест», «Росток», «Славія» і т.д. На страховий ринок України починають приходити провідні та досить відомі іноземні страхові компанії, що діють переважно через спільну страхову діяльність: альянс «Омета Інсте» – «Ллойд» (Англія), Українсько-ізраїльське товариство «Страхова компанія «Система резервних фондів», пряме представництво відкрила австрійська фірма «Safe invest».

Створення ефективної системи захисту майнових прав та інтересів у окремих громадян, підприємців і підприємств, підтримання соціальної стабільності у суспільстві й економічної безпеки держави неможливе без функціонування потужного ринку страхових послуг. Крім того, страхування є важливим джерелом акумулювання коштів для подальшого інвестування в реструктуризацію економіки. Воно значною мірою звільняє бюджет держави від тягаря витрат на відшкодування збитків, що мають місце внаслідок природних катаклізмів, катастроф, нещасних випадків, захищає підприємців від різноманітних ризиків, забезпечує підтримку рівня соціальних стандартів громадян.

Страховий ринок є досить важливим елементом у фінансовій системі України, оскільки за допомогою нього забезпечується перерозподіл ризиків в економіці, формується більш сприятливе для розвитку підприємництва зовнішнє середовище, знижується загальний рівень ризику.

Загалом стан страхового ринку України за останні роки характеризується динамічним розвитком діяльності страхових компаній, що супроводжується зростанням їх кількості, розширенням напрямів страхової діяльності та збільшенням обсягів страхових операцій.

Так, фактично на ринку України діють два види страхових компаній [1]:

а) «кептивні – створені міністерствами, відомствами, потужними фінансово-промисловими союзами для обслуговування ризиків своїх підприємств»;

б) «створені на приватному капіталі, що функціонують на конкурентній основі».

На сьогодні в Україні працюють понад 240 страхових компаній, що мають досить великі обсяги статутних фондів і резервів, добру репутацію.

Для більш кращого розуміння сучасного стану страхового ринку в Україні проведемо SWOT-аналіз цієї галузі.

SWOT-аналіз діяльності страхових компаній в Україні

Можливості	Сильні сторони
Тенденція ринку до зростання; розвиток філіяльної мережі, підвищення ефективності використання інформаційних технологій, підвищення якості страхових послуг	Фінансова надійність; позитивна репутація компанії та популярність бренду, сформована база постійних клієнтів; ефективна система мотивації персоналу
Загрози	Слабкі сторони
Зменшення прибутковості бізнесу; збільшення конкуренції на вітчизняному страховому ринку з боку іноземних компаній; зростання страхового шахрайства; відсутність довіри населення і господарюючих суб'єктів до страхових компаній	Відсутність стратегічного планування; незбалансованість страхового портфеля; низький рівень капіталізації; низький рівень кваліфікації кадрів; зниження тарифів на деякі види страхування

Дані складено авторами.

Отже, зі SWOT-аналізу можна виділити такі проблеми: «відсутність кодексу про страхову діяльність; наявність великої кількості вимог та бар'єрів, що обмежують конкуренцію на ринку; низький рівень капіталізації підприємств; недостатній розвиток брокерських послуг на ринку; низька довіра суспільства до страхових компаній; крім того, проблеми, які існують в українській економіці в цілому і впливають, зокрема, і на страхову галузь» [2].

Для вирішення цих проблем можна визначити такі пропозиції до розв'язання: впорядкувати страхове законодавство в цілому та окремих його положень, і привести їх у відповідність до існуючих економічних реалій; відмінити непотрібні бар'єри, перепони та регулювання на ринку, що гальмують його розвиток та залучення іноземних інвестицій; обґрунтування й досягнення оптимальної структури між різними формами страхування; залучення коштів страхових фондів на потреби інвестиційних вкладень; інтеграція страхування до європейських страхових структур; створення об'єднань страховиків із метою зміцнення їх фінансового становища та надійності щодо здійснення страхових операцій; залучення страхового ринку для вирішення питань соціальної політики держави; підвищити рівень капіталізації підприємств та висунути вимоги щодо наповнення статутних фондів реальними грошима для підвищення надійності страхових компаній; запровадити реальні заходи, які б знизили можливості для корупції та бюрократичних перепон, принаймні в галузі страхування; розвиток страхового брокерства та залучення до цього бізнесу професійних компаній; розробити ефективні механізми захисту інтересів страхувальників.

Отже, у висновку можна сказати, що аналіз сучасного стану, тенденцій і проблем розвитку вітчизняного страхового ринку свідчить про певні здобутки та численні недоліки, притаманні функціонуванню як окремих страхових компаній, так і всієї системи страхування. Отже, підводячи підсумок можна сказати, що страховий ринок є невід'ємною ланкою економічної системи країни, тому розвиток даного ринку сприятиме покращенню ринкової трансформації та стабільному розвитку національної економіки, розвитку світової економіки та міжнародних відносин. Страховий ринок України необхідно реформувати, враховуючи при цьому його теперішній стан, соціальне значення та інвестиційний потенціал.

Список використаних джерел:

1. Журавка О.С., Бочкарева Т.О. Фінансова безпека сучасного страхового ринку України [Текст] / О.С. Журавка // Економіка. Фінанси. Право. – 2015. – № 6/1. – С. 57–65.
2. Лютий І.О. Страхові компанії у розбудові фінансового ринку України / І. Лютий // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2016. – № 81/82. – С.24–26.
3. Осадець С.С. Страхування: підручник / С.С. Осадець. – К.: КНЕУ, 2015. – 599 с.